

Kartal Zsuzsa

Kossuth tériek

Nem veszek részt a hírversenyben, így nem tudhatom, minek van hírértéke. Az, hogy vegre összegyűltek a Kossuth téren a béke, a testvériség hívei, beszédet mondott cigány aktivista és lelkész, politikus és filmrendező vagy a szépen fényképezhető akciófilm tűzzel, ildozással. Két-háromszáz gyújtogató, aki meg tud futamítani több ezer rendőrt, aztán, mint a filmekben szokás, fordul a kocka, és a rendőrök kergetik a gyújtogatókat. Tűz után vízsugarak, sejtelmesen gomolygó könnycsövek szorakoztatják a nagyérdeműt. Bizonyára ez utóbbi a hír, csak szerényen megjegyzem: szeptember 20-án nem amerikai játékfilmet forgattak Budapesten, hanem hazai dokumentumfilmet.

Ha csak tűzzel és verrel lehet a híradó élére, az újságok címlapjára kerülni, inkább ne is legyenek hírek a tévében. Népszórakoztatás céljából kár városokat feldúlni, embereket megsebesíteni. Nem is remélem, hogy tömegek érdeklődését képesek vagyok felkelteni. Csak annak az 5519 embernek írok, akik csatlakoztak a Magyar Demokratikus Charta felhívásához. Meg annak a tíz-húsz ezer embernek, akik részt vettek a charta tömegtüntetésén. Meg annak a néhány százezernek, aki nem volt ott, de szeretett volna ott lenni, csak félt. Legközelebb ott lesz.

Hadd mondjam el egy emlékemet. Antall miniszterelnök úr megszépítő messzeszéből. Érdekes, neki senki se mondta, hogy takarodjon, pedig – Isten látja lelkemet – sokan nem szerettük. Akkoriban már elkezdett lopakodni, egyelőre titokban, egyezményes hívószavakkal az a rém, amely most életünkretor. Felismertük. Tudtuk, olyan, mint egy természeti törvény, a célozgatásból fenyegetés, a fenyegetésből erőszak lesz. A jobboldali kormányzat megsértődött farkast kiáltunk. Ugyanezt mondták akkor is, amikor az első 56 gárdista a Dísz tereen felesküdött, és mi, velük egy időben tőlük nem messze, a Dozsa téren azt mondtuk, nem érdemes megvárni, míg elterjednek az egész országban. Nem hittek nekünk. Nem örülök, hogy igazunk lett. Az 1990-es években még érzékenyebbek voltunk a fasizmus leghalványabb jelére is, és nem halogattuk a választ. Ami tehát itt következik, tulajdonképpen a Demokratikus Charta előtörténete.

Még állt Lukács György szobra a Szent István parkban, szemben egykori lakásával, ahol nemzedékek tanultak „másként gondolkodni”. Egyáltalán: gondolkodni. Időnként leöntötték vörös festékkel, a szobor megtisztítása pedig több száz ezer forintjába került a kerületi önkormányzatnak. A tetések már akkor se kerültek elő, pedig talán, ha meg kellett volna

téríteni a kárt, legközelebb esetleg nem ontótték volna le.

Lukács György (1885–1971) az utolsó marxista iskola atyja. Filozofus, esztéta, 1956-ban Nagy Imre kormányának művelődési minisztere. Az ő szobrát akarták a Sztálin-szobrok közé száműzni azok, akik soha egy sorát se olvasták.

Az igazi ötvenhatosokat gyűlölik azok, akik nem is tudják, mi történt akkor.

Vagy akik egy másik ötvenhatot eltek át, gyújtogattak – akkor „találtak fel”

*Munkanélküliek,
hajléktalanok, kényszerűen
még sose randalíroztak
Budapesten*

A szerző újságról

a Molotov-koktélt –, löttek, lincseltek, bosszút álltak valódi és vélt sérelmekért. Lukács György és a többi vézna értelmiségi közben csak beszelt, írt, cselekedett. Semmiség. Mi ez az utcai harcok képest? Csak egy ügy, amelyre feltettek az életüket, és amelyet sokan meg is haltak.

A túlélők, például Göncz Árpád, Mécs Imre, Vásárhelyi Miklós a nyolcvanas években megalapították a Történelmi Igazságtétel Bizottságot, amely megindította a harcot Nagy Imre újratemetéséért. Ők akarták megmenteni Lukács György szobrát. Közülük sokan, Eörsi István, Heller Ágnes jártak a lakásában is, híres, hetenként megtartott összejöveteleim. Akik olyan szerencsések voltak, hogy jelen lehettek, mind tanítványaimak vallották megukat, később Budapesti Iskola néven váltak világhírűvé. Sokan közülük gimnáziumban, egyetemen tanítottak minket, és közülünk is sikerült néhányának személyesen is találkozni vele. Belőlük lett a Lukács-ovoda.

Természetesen (?) a jobboldaliok a hungosok győztek. Lukács György szobra ma ott áll a szobortemetőben, nem kis álmélkodására a turistáknak, akik nem tudják, hogy Magyarországon alig ismerik.

Azért jutott eszembe, mert Lukács György iskolája, ovodája és azok gyermekei mind ott voltak a Magyar Demokratikus Charta alakuló ülésén, és a tüntetésen is, a Clark Ádám tértől a Kossuth térig. Közben a Hősök tereitől a Szabadság térig tomboltak a „radikálisok”, akiket az lelkesít, ha nemsokára tömegeket küldhetnek börtönbe, löhetnek. Dunába, akaszthatnak fel. Most éppen ures cipőket vettek a nyakukban a szovjet emlékműhöz. Lehet, hogy az ő édesanyjuk, nagyanyjuk szovjet katonák töltött puskacsöve előtt lépett ki cipőjéből a téli köre? Vagy az ő apjuk, nagyapjuk volt az, akinek a gyilkoláson kívül még az áldozatok cipőire is szukse-

ge volt? Ez az örökségük? Ők volnának az igaz magyarok?

Nem vagyok ilyen rossz véleménnyel a magyarokról. Nem hiszem, hogy a többség csak a gyűlöletben, az erőszakban valószínűsít meg magát. A tudatlanok mindig többségben vannak, de nem törvénytisztezők, hogy ennyire gyűlöljék azokat, akik szavakkal is meg tudják védeni igazukat. Versenyképes-e az erőszakkal a szellem? Gyakran nem, de mi olyan világban akarunk élni, ahol az erőszakot legyőzi a béke.

Azért született a Magyar Demokratikus Charta, nehogy azt higgyék, az oklók ertével senki nem mer szembeállni. Nehogy azt higgyék, mert kiabálnak, mindjárt igazuk is van. Nehogy azt higgyék, hogy aki nem dobja vissza a követ, az gyáva.

A randalírozók nem megalazott, megszorított szegények. Munkanélküliek, hajléktalanok, kényszerűen még sose randalíroztak Budapesten. Nekik, a mai Magyarországon reménytelen nyomorgóknak csak mi, baloldaliak adhatunk reményt. Minden kitaszított csak tőlünk várhat szolidaritást, ha módunk van rá, segítséget is. A randalírozóknak nulliókat érő motorjuk vannak, a jelmezük százazretet ér, de kell is, ha szerepelni akarnak a tevében. Jó volna, ha inkább valami tehetségkutató versenyen tűnnének fel, de ők irtóznak a versenytől.

A tévéhíradókban a Magyar Demokratikus Charta első tömeggyűlésén, a Kossuth téren „néhány ezren” voltak. Néhány tízezeren, nem számoltam össze őket, de megtöltöttük a teret. Kétfelhőben bizonyosan nem voltunk, mint Orbán Viktor tömeggyűlésen. Ugye emlékszünk? Orbán Viktor mondta, hogy ennyien voltak, és ő, ugye, bar sohasem hazudik. Azt, hogy kétmillió ember összesen nem fér el a Belváros utcáim, csak idegen eleink állíthatják. Más helyszíni tudósítók szerint a tüntetés „ledeklétlenegbe fulladt”. Ők bizonyára egy másik Kossuth téren voltak, egy másik rendezvényen, és főként nem velünk. Mi regén nem voltunk ilyen jó társaságban, és regén nem éreztük ilyen jól magunkat.

Csak titokban mondom, csak a sorok olvasóinak, hogy visszafogtunk a Kossuth tere. Lehet, hogy még sokszor kell odamennünk, hogy esztévegyek, de ma ott leszünk. Egyelőre ne mondják ki nyilvános helyen, hogy a gyülekezés- és a szólásszabadság alkotmányos jogai Magyarországon törvényes miniszterelnökét is megilletik. Olyasmit mondott, hogy Magyarországon minden polgárra egyformán szűksek van. Hogy fontosak vagyunk a hazának. Akkor megértettük, hogy mi vagyunk a Kossuth tériek. Hogy győztünk. És győzni fogunk most szombaton is, amikor még többen leszünk jó társaságban.